

ALGUNS ASPECTES PRESSUPOSTARIS DE LA POLÍTICA CULTURAL DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA EN MATÈRIA DE RECERCA CIENTÍFICA 1914-1925

per

JOSEP M. TURA I SOTERAS

1. INTRODUCCIÓ

És per a mi una satisfacció de poder exposar davant un auditori d'especialistes en història de la ciència un tema que em sembla d'interès en la política científica de la Catalunya contemporània: la continuïtat que demostrà la Mancomunitat de Catalunya en el suport a l'Institut d'Estudis Catalans durant el seu període de vigència entre el 1914 i el 1925. La continuïtat en una línia d'acció política com aquesta no deixa de sorprendre en un país com el nostre, on la recerca ha estat tradicionalment oblidada, dotada de pocs recursos i dispersa entre diversos departaments governamentals.

Com hom sap prou bé, no hi ha possibilitat de desenvolupar una política en general ni una política científica, en particular, sense poder disposar d'un pressupost consolidat, és a dir, de periodicitat anual; per això he cregut que pot tenir una certa utilitat l'estudi dels recursos atorgats per la Mancomunitat a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Hi ha una àmplia bibliografia sobre la fundació de l'IEC per part de la Diputació de Barcelona l'any 1907^{1, 2, 3} i sobre el seu desenvolupament posterior.^{4, 5, 6, 7, 8, 9, 10} No insistiré sobre aquest punt, i en atenció als congressistes estrangers diré només que l'Institut és "mutatis mutandis" i salvant les distàncies, l'equivalent català de l'Institut de France i que, segons els seus acords fundacionals, és "una corporació acadèmica destinada a la investigació científica superior, principalment de tots els elements de la cultura catalana". El fet que, ultra les activitats acadèmiques portades a cap per les Seccions, l'Institut compti amb Centres de Recerca propis o compartits amb altres institucions i amb Societats

filials¹⁰ fa que la seva organització sigui més semblant a la de les acadèmies de l'est europeu que no pas a les acadèmies occidentals. L'IEC ha estat, per als científics catalans, el camí natural de col·laboració en programes de recerca, tant nacionals com internacionals. L'Institut procurà des de l'inici de les seves activitats d'establir una bona xarxa de relacions internacionals. En l'àrea de les humanitats cal indicar que és membre de la Union Académique Internationale des del 1922. En el camp de les ciències i, només a títol d'exemple, participà activament fins el 1939 en les tasques del Comitè Meteorològic Internacional. Dins la temàtica específica que tractem en aquestes Jornades, l'any 1926 intervingué en la creació de la Comissió Internacional de Ciències Històriques i l'any 1950 participà en la reorganització de l'Associació Espanyola de Ciències Històriques.

Per tal de copsar l'esperit que impregnava la Mancomunitat en el seu esforç per a refer el país i poder apreciar la situació en què Catalunya es trobava en aquells moments, transcrivim un fragment del Missatge del President Josep Puig i Cadafalch dins la publicació "L'obra realitzada".¹¹

"Catalunya és una zona d'Europa devastada.

Hem d'emprendre la restauració del país amb l'activitat dels països devastats. El nostre no ho ha estat per la guerra actual, però ho és pels mals governs i pels governs indiferents i hostils. No oblidem que en documents de les darreries del segle XIX, en documents oficials, les Institucions de l'Estat al·legaven el dret de conquesta sobre Catalunya. Tenim encara com un govern d'ocupació. A les terres devastades han desaparegut tots els serveis públics: aquí podem dir que no hem tingut mai altra cosa que la que hem fet fet amb les pròpies mans. No podem anomenar serveis d'obres públiques les faixes de terreny fangoses i ericades de muntanyes que creuen el país. No podem dir escoles aqueixos llocs vergonyosos on la infància aprèn, amb cantarella inútil, explicada amb llenguatge que no entén, el que la bona voluntat del mestre vol ensenyar. No podem dir Universitat els llocs on es recita per repetidors la ciència que s'elabora lluny, ben lluny!, on es migren qualques savis solitaris abandonats, sense mitjans d'estudi i sense estris de treball. Una gran part del país no té ni ferrocarrils ni camins, ni altra acció de l'Estat que la parella de guàrdies civils o l'agent d'apremi que s'incauta de la finca abandonada. Una part de Catalunya no té més accés que per França. Ni tan sols coneixem el país geogràficament, que l'Estat no ha tingut temps de fer un mapa geogràfic.

Tots els pobles tenen jornades històriques de llur reconstrucció estatal. No les trobareu, a Espanya, amb relació a Catalunya, les que foren per a França grans jornades de Lluís XIV i de Napoleó."

Davant aquesta situació tan poc engrescadora, l'objectiu primordial dels homes de la Lliga Regionalista, —partit llavors majoritari a Catalunya— fou assolir la unificació administrativa del país. El President de la Diputació de Barcelona, Enric Prat de la Riba, influí perquè en el projecte d'Adminis-

tració Local que elaborà el Govern Maura l'any 1908 fos prevista la possibilitat de constituir Mancomunitats. Després de moltes dificultats i de negociacions interminables, el Reial decret de 19 de desembre de 1913 permeté la creació de la Mancomunitat de Catalunya.

Pel que respecta a la política científica, el que queda molt clar en el pensament i en l'acció de Prat de la Riba és la decidida voluntat de potenciar una institució científica amb personalitat pròpia, és a dir, a renunciar des del Govern a dur a terme una acció intervencionista o dirigista en aquest camp. En una publicació oficial de la Mancomunitat de Catalunya de l'any 1920 podem llegir:

"L'Institut d'Estudis Catalans és i convé que resti l'organisme central màxim de la vida acadèmica del país. Al seu costat, la Biblioteca de Catalunya compleix una funció essencial i permanent. Aquests centres, la característica dels quals és ésser autònoms, han restat en un nivell de subvenció limitada, mesquí, per a allò que exigien les necessitats de la nostra renaixença de cultura i amb una estretor avui encara accentuada per l'encariment dels elements materials necessaris a llur actuació. Però l'amplitud que hom pogués desitjar en el subveniment d'aquestes institucions és de límits infinits. Podríem de moment renunciar a presentar-nos el problema i acudir a l'auxili de l'Institut, incloent en el nostre Pressupost quantitats per a la publicació del Diccionari Literari, i de les relacions i estudis dels resultats aconseguits en les exploracions i en les campanyes prehistòriques i arqueològiques i per a la publicació de l'Atlas Lingüístic..."¹¹

2. ESTUDI PRESSUPOSTARI

Per a fer-nos una idea del montant pressupostari atorgat per la Mancomunitat a l'IEC, hem adoptat el criteri de convertir les pessetes del període comprès entre 1914 i 1925 en pessetes del 1987, segons l'índex ponderat de preus al major elaborat per l'Institut Nacional d'Estadística i segons la comparança de sous cobrats pel personal. Els fons bibliogràfics que hem utilitzat són els Pressupostos Ordinaris de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat de Catalunya d'aquells anys. En aquests pressupostos apareixen partides genèriques atorgades a les tres Seccions de l'Institut llavors existents, la Secció Històrico-Arqueològica, fundada l'any 1907, i les Seccions de Ciències i Filològica, fundades l'any 1911. Tal com hom pot observar a la Figura 1, la quantitat concedida fou la mateixa per a cadascuna de les Seccions (25.000 ptes) i romangué inalterable durant el període estudiat. Hom pot apreciar la devaluació de la moneda en aquell període, provocada tant pels efectes de la Primera Guerra Mundial com per la inflació interna.

La Figura 2 mostra les subvencions atorgades per a dur a terme Congressos científics, Missions científiques i per a becar estudiants catalans a l'estranger, activitats aquestes que l'IEC emprangué des de la seva fundació.

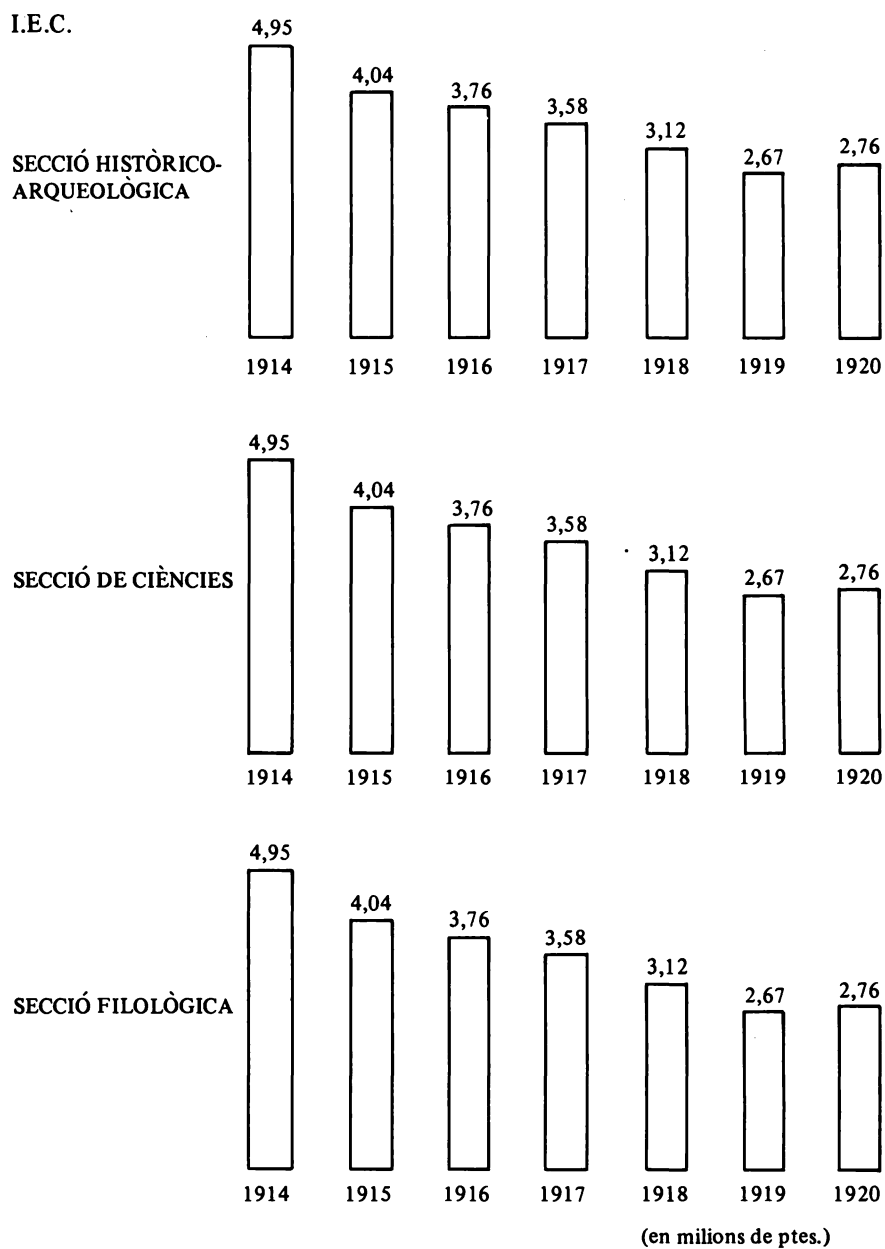

Fig. 1. Subvencions concedides a les Seccions de l'IEC en el període 1914-1930, en pessetes del 1987.

SUBVENCIONS

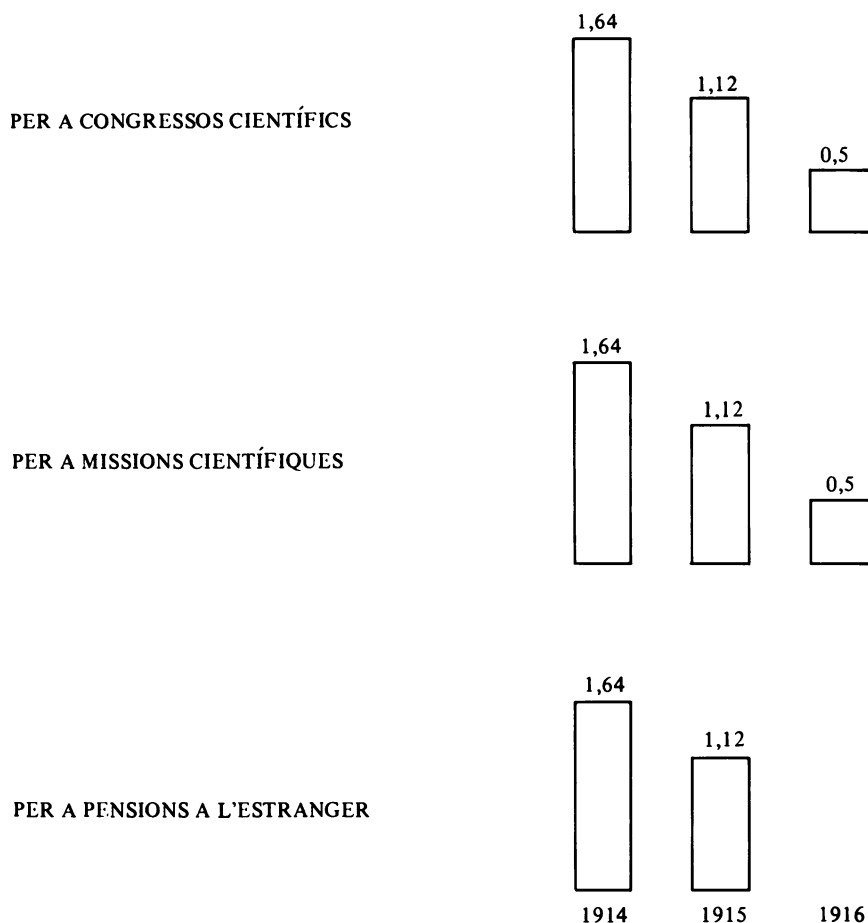

Fig. 2. Activitats puntuals subvencionades per l'IEC durant el trienni 1914-1916.

Quan la Diputació de Barcelona i més tard la Mancomunitat creia oportú actuar en una activitat científica determinada, consultava en cada cas la Secció de l'IEC corresponent respecte al procediment a adoptar per a exercir a Catalunya una acció destinada a canviar la situació en aquell camp i intentar de millorar-la. La Secció de l'IEC elaborava una Memòria on s'assenyalaven les orientacions i bases fonamentals del Servei a crear. En el supòsit que aquesta Memòria fos aprovada pels poders públics catalans abans esmentats, el Servei era creat i dotat pressupostàriament.

3. SERVEIS CONFIATS A LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

3.1. Servei de Conservació i Catalogació de Monuments

Aquest Servei fou fundat l'any 1914 per la Diputació de Barcelona i fou adscrit a l'IEC. Els seus objectius principals foren els següents: 1) Mantenir en bon estat el patrimoni artístic nacional. 2) Evitar restauracions inconvenients i incontrolades. 3) Facilitar els estudis històrico-arqueològics. 4) Preparar lleis protectores que evitessin l'exportació de peces d'art. 5) Publicar l'inventari de l'art català amb reproduccions gràfiques. La memòria dels treballs duts a terme per aquest Servei es troba detallada, principalment, a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.⁴ El seu director fou l'arquitecte Jeroni Martorell. L'estudi dels pressupostos destinats a l'IEC en aquella època ens ha permès de determinar les partides de la Figura 3a, destinades al personal del Servei, així com les consignacions destinades a una de les missions del Servei, l'exploració d'estacions prehistòriques, ibèriques i romanes (Figura 3b).

Fig. 3a. Retribucions a personal.

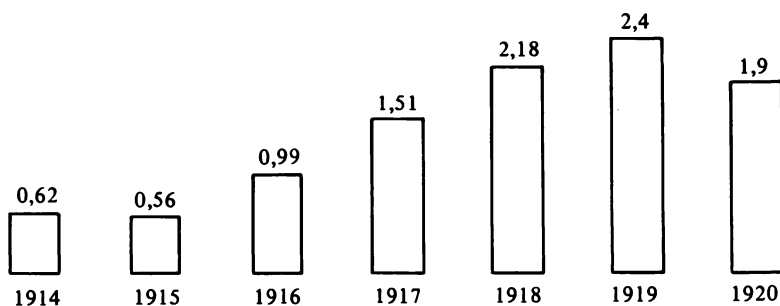

Fig. 3b. Subvencions per a les exploracions.

Fig. 3. Subvencions per a l'exploració d'estacions prehistòriques a càrrec de la Secció Històrico-Arqueològica.

3.2. Servei d'Excavacions

Aquest Servei fou creat per la Mancomunitat de Catalunya l'any 1915, i la seva missió fou de recollir els materials destinats al Museu Arqueològic de Catalunya. Dugué a terme exploracions arqueològiques, principalment al Principat de Catalunya i a Mallorca. En fou nomenat director Pere Bosch i Gimpera. En el pressupost de la Mancomunitat de l'any 1920 apareixen detallades, en milions de ptes., les partides destinades a les activitats pròpies de la Secció Històrico-Arqueològica (Taula Núm. 1).

Taula Núm. 1

Exploracions prehistòriques i romanes	1,9
Conservació d'arxius i biblioteques històriques	0,27
Publicació de documents i inscripcions	1,1
Servei de Conservació i Catalogació de Monuments	1,54
Catalogació i foment de museus públics locals	0,28

4. SERVEIS CONFIATS A LA SECCIÓ FILOLÒGICA

En els pressupostos oficials de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat apareixen anualment partides destinades a "subvencions per a formar el Diccionari de la Llengua Catalana" (Figura 4). Aquests fons anaven destinats principalment al manteniment de les *Oficines del Diccionari General de la Llengua Catalana*, les quals, amb el nom d'Oficines Lexicogràfiques, foren creades l'any 1912 per la Secció Filològica. El seu director fou Pompeu Fabra.

Fig. 4. Subvencions per a formar el Diccionari de la Llengua Catalana (en milions de ptes.).

Des dels inicis de les seves activitats l'IEC mostrà un gran interès a investigar el català en els diversos territoris de l'antiga corona catalano-aragonesa on s'expansionà el nostre idioma. Aquesta tasca era indispensable per a poder editar el Diccionari General de la Llengua Catalana. La Figura 5 mostra les partides destinades a aquestes activitats el quinquenni 1916-1920.

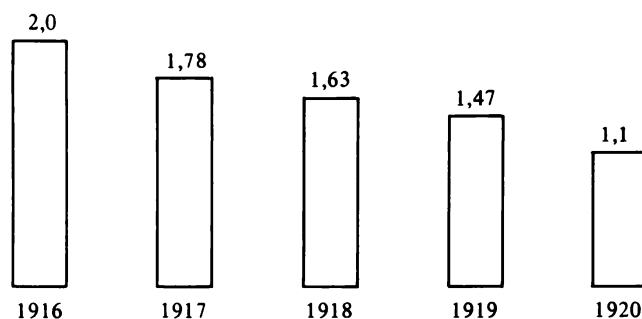

Fig. 5. Subvencions per a organitzar investigacions i missions científiques en altres territoris de llengua catalana (en milions de ptes.).

L'any 1916 la Secció Filològica creà el *Laboratori de Fonètica Experimental* i en nomenà director Pere Barnils. En el pressupost del 1918 apareix una partida destinada a aquest Laboratori amb una subvenció de 385.000 ptes. (en ptes de 1987) amb càrrec a l'Emprèstit (consignació per a subvencions culturals, Laboratoris i Seminaris). A tenor d'allò que disposava la Reial Ordre de 14 de desembre del 1916, hom no podia aplicar aquest tipus de crèdits sense l'autorització prèvia del Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts. En el pressupost del 1920 apareixen com a partides específiques: a) una subvenció de 329.000 ptes. destinades a les Oficines de Revisió d'Originals i formació de correctors de proves, i b) una subvenció destinada a l'Atlas Lingüístic, amb un total de 884.000 ptes. L'any 1921 l'IEC creà les *Oficines de Toponímia i Onomàstica*, destinades a recollir material sobre aquests temes. En fou director Josep M. Casacuberta. La Mancomunitat de Catalunya aprovà l'acció de l'Institut i consignà a partir del 1922 una subvenció anual de 329.000 ptes per al funcionament del nou Servei.

5. SERVEIS ENCOMANATS A LA SECCIÓ DE CIÈNCIES

5.1. Servei del Mapa Geològic

Aquest Servei només restà en mans de l'Institut durant breus períodes de temps. En retirar-se de les seves activitats científiques el Dr. Jaume Al-

mera l'any 1915, la Secció de Ciències es féu càrrec del Servei del Mapa i n'encarregà la continuació al Dr. Marià Faura i Sans. L'any 1918 aquest Servei passà a dependre de la Junta de Ciències Naturals. L'any 1920 la Mancomunitat assumí les competències de totes les Diputacions catalanes i decidí convertir el Mapa Geològic, fins llavors només provincial, en mancomunal, estenent-lo a tot Catalunya. La realització del treball fou encarregada al cartògraf del cos d'enginyers militars Sr. Josep de la Rivera.

5.2. *Servei del Mapa Geogràfic*

Davant l'estat de descurança en què el país es trobava en els camps de la Geografia i de la Cartografia, ja que no existia un mapa geogràfic similar als de les nacions europees veïnes, la Secció de Ciències proposà a la Mancomunitat la creació del Servei del Mapa Geogràfic o Servei Geogràfic de Catalunya. El Servei fou creat l'any 1915. Segons la memòria fundacional, "Aquest Servei té per objecte la realització dels treballs preparatoris de la confecció del Mapa Geogràfic de Catalunya, formant-ne un de provisional a escala 1:100.000, valent-se de totes les publicacions, treballs cartogràfics i altres de similars referents a la nostra terra que es puguin recollir dels executats fins avui pels diferents organismes tècnics de l'Estat, de les Diputacions i dels Municipis i pels particulars."

5.3. *Servei Tècnic del Paludisme, després d'Estudis Sanitaris*

En resposta a un informe de la Secció de Ciències de l'Institut, la Mancomunitat de Catalunya, amb data de 30 de juliol de 1915, prengué l'acord següent: "Encomanar a l'Institut de Ciències (nom llavors atorgat a la dita Secció) l'estudi científic del paludisme a Catalunya i l'establiment d'estadístiques amb vistes a la delimitació i declaració de zones palúdiques, com a tràmit previ de l'acció sanitària a emprendre per a combatre'l. L'IEC nomenà el Dr. Gustau Pittaluga, director del Servei. La Figura 6 mostra els pressupostos concedits per la Mancomunitat a aquest Servei durant el quadrienni 1915-1918. Les primeres campanyes dutes a terme per aquest departament foren recollides als Treballs del Servei Tècnic del Paludisme, 1915-1916.¹² El Servei deixà de funcionar a les ordres de l'Institut en ésser traspassats els serveis de les Diputacions catalanes a la Mancomunitat l'any 1920, data en què aquesta corporació va formalitzar un Servei de Sanitat presidit pel President de la Mancomunitat de Catalunya.

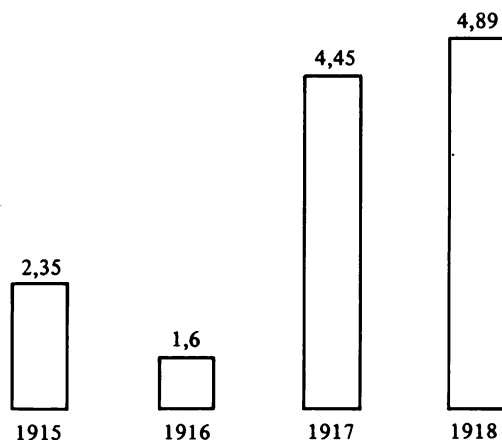

Fig. 6. Subvencions concedides al Servei Tècnic del Paludisme entre el 1915 i el 1918 (en milions de ptes.).

5.4. Estació Aerològica, després Servei Meteorològic de Catalunya

Aquesta Estació fou creada per la Secció de Ciències a una proposta d'Eduard Fonserè el 1913. La conversió en Servei Meteorològic sota el control de la Secció de Ciències fou acordada per la Mancomunitat de Catalunya el 31 de març de 1921. Des dels primers moments de les seves activitats, l'Estació Aerològica establí contactes internacionals, a través de la Comissió Internacional per a l'Aerostació Científica, i, més tard, a través de l'Organització Meteorològica Internacional (OMI).

La Figura 7 mostra el desenvolupament pressupostari del Servei.

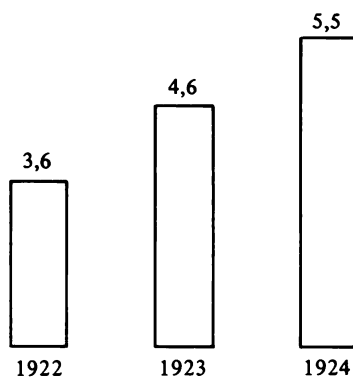

Fig. 7. Pressupost del Servei Meteorològic de Catalunya durant el trienni 1922-1924 (en milions de ptes.).

5.5. Seminari-Laboratori de Fisiologia, després Institut de Fisiologia

L'Institut o Seminari de Fisiologia normal i patològica fou una institució consagrada a la investigació científica en tota llei de qüestions d'ambdues modalitats de la Fisiologia. En una primera Memòria adreçada al primer President de la Mancomunitat, hom posa èmfasi en la forta tradició que hi ha a Catalunya en el camp de la Biologia experimental.¹³ El científic que impulsà aquesta iniciativa, August Pi Sunyer, pretengué que aquest centre seguís el model de l'Institut de Fisiologia de Frankfurt o bé de l'Institut de Fisiologia de Lovaina. Malgrat que la Diputació de Barcelona ja concedí una subvenció per al nou Laboratori l'any 1919, no fou fins el 8 de juliol de 1920 que el Consell permanent aprovà la creació d'un Seminari-Laboratori de Fisiologia (després Institut de Fisiologia) sota la direcció científica de l'Institut d'Estudis Catalans. El nou centre fou instal·lat a la Facultat de Medicina de Barcelona.¹⁴ Els pressupostos atorgats en el bienni 1919-1929 apareixen a la Figura 8. També foren previstes partides destinades al sou d'un director, un sots-director i un ajudant (Figura 9).

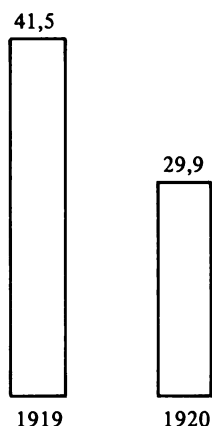

Fig. 8. Institut de Fisiologia. Subvencions en milions de ptes.

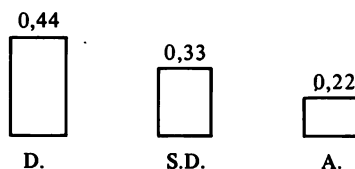

Fig. 9. Institut de Fisiologia. Sous del Director (D), Sots-director (S.D.) i Assistent (A.). En milions de ptes.

5.6. Societats filials de la Secció de Ciències

A partir del 1912 i amb la finalitat de fer possible la incorporació d'amplis nuclis d'investigadors a les seves empreses científiques, l'Institut anà creant una sèrie de Societats filials.¹⁵ Hom ha pogut identificar partides específiques destinades a subvenir a les activitats de la Institució Catalana d'Història Natural (Figura 10) i de la Societat Catalana de Biologia (llavors anomenada Societat de Biologia de Barcelona) (Figura 11).

INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL

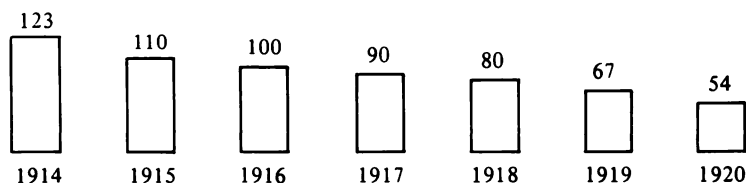

Fig. 10. Pressupostos de la Institució Catalana d'Història Natural (en milers de ptes.).

SOCIETAT DE BIOLOGIA DE BARCELONA (SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA)

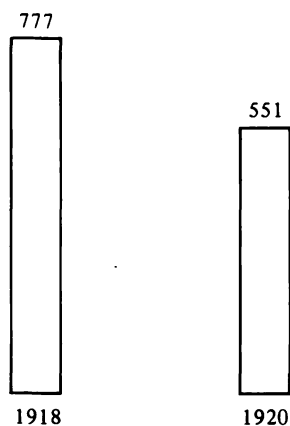

Fig. 11. Pressupostos de la Societat Catalana de Biologia (en milers de ptes.).

6. ESCOLA ESPANYOLA DE ROMA

L'Institut d'Estudis Catalans cooperà l'any 1910 amb la "Junta para la Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas" de Madrid en la creació de l'Escola Espanyola de Roma. Aquesta Escola era destinada a promoure els estudis històrics i arqueològics a la capital de l'antic Imperi romà. Amb aquesta finalitat hom habilità un dels edificis espanyols de Roma. Nombrosos estudiants catalans aprofitaren aquesta iniciativa per ampliar estudis en aquestes especialitats. Josep Pijoan, Secretari General de l'Institut, tingué una participació molt activa en aquesta operació conjunta amb els homes de la Institución Libre de Enseñanza. L'any 1920 apareix una partida específica destinada a l'Escola (Figura 12).

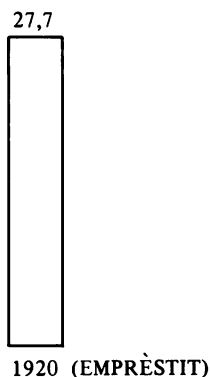

Fig. 12. Subvenció destinada a les activitats de l'Escola Espanyola de Roma (en milions de ptes.).

7. BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Una vella aspiració catalana era de poder disposar d'una Biblioteca Nacional. L'Institut d'Estudis Catalans féu seu des de bon començament aquest anhel i així ho exposà a l'alcalde de Barcelona en una Memòria que li fou lliurada el 7 de novembre de 1907, la qual començava així: "Excm. Sr.: És una antiga esperança d'aquesta terra, la fundació a Barcelona d'una Biblioteca Catalana. El nostre poble, quasi despulat avui, recorda encara orgullósament les seves perdudes riqueses literàries. Un rei d'Aragó acabava les campanyes amb el canvi d'un llibre; un altre Rei moria deixant com a principal obra seva l'inventari nombrós de la Biblioteca palatina..."¹⁶ L'Institut anà aplegant nombrosos llibres a partir de la seva fundació, i prengué l'acord, l'any 1914, d'obrir la seva biblioteca als estudiosos, sota el nom de Biblioteca de Catalunya. La Biblioteca fou regida per un Patronat format

per representants de l'Institut, de la Diputació i de l'Ajuntament de Barcelona, així com dels principals donadors de llibres. La Figura 13 indica els pressupostos destinats a la Biblioteca per la Diputació de Barcelona i la Mancomunitat de Catalunya entre 1915 i 1920.

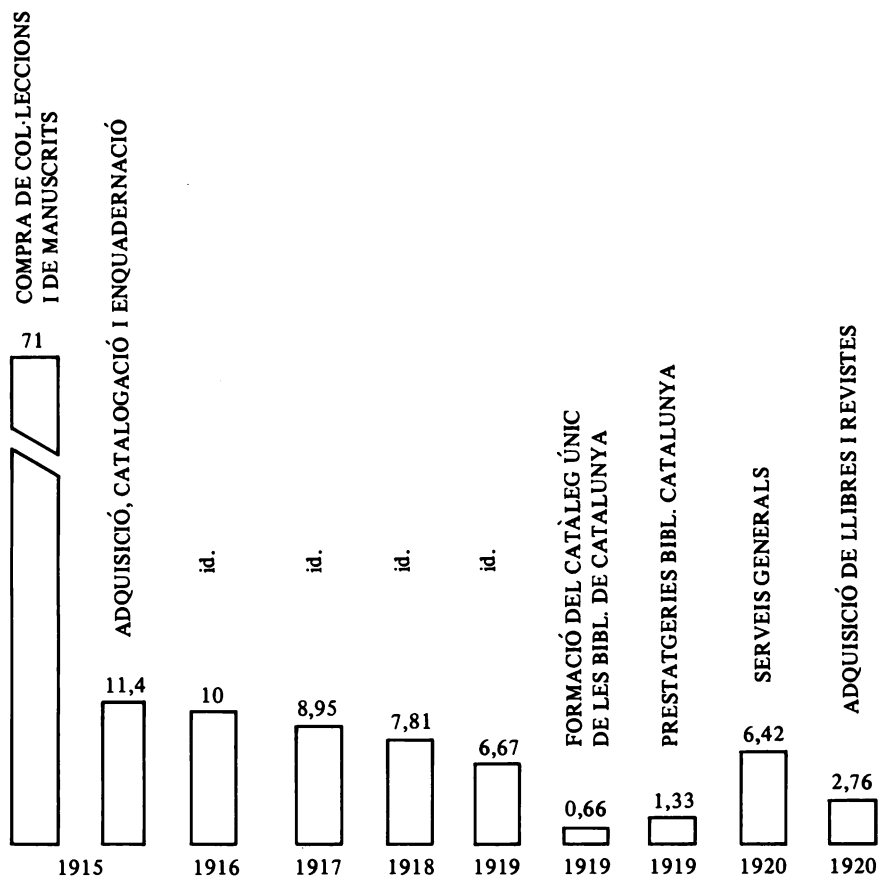

Fig. 13. Institut d'Estudis Catalans. Biblioteca de Catalunya. Pressupostos entre el 1915 i el 1920 (en milions de ptes.).

8. DICTADURA DE MIGUEL PRIMO DE RIVERA

El dia 13 de setembre de 1923 el General Primo de Rivera inicià la seva rebel·lió, segons digué, "per salvar el país dels professionals de la política". Fou suprimida la Mancomunitat, i la Diputació de Barcelona eliminà les subvencions a l'Institut dels seus pressupostos. Els diversos Serveis creats

per l'IEC foren posats a càrrec d'un anomenat "Instituto Superior de Estudios". Tot i això, i amb moltes dificultats, l'Institut pogué continuar les seves activitats des de la clandestinitat, gràcies al mecenatge de Rafael Patxot i de Francesc Cambó, entre d'altres.

9. RETORN DELS SERVEIS DE L'INSTITUT PER PART DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Poc abans de la proclamació de la Segona República, la Diputació de Barcelona prengué dos acords destinats a retornar els Serveis incautats per la Dictadura. Aquests acords que honoren el llavors President Sr. Joan Maluquer i Viladot, permeteren a l'IEC de poder tornar a la desitjada normalitat en les seves activitats científiques. D'altra banda, des del punt de vista pressupostari, aquesta acció possibilità la inclusió de l'Institut dins els pressupostos de la Generalitat republicana sense cap mena de problemes, ja que l'IEC figurava allí com a "Institució autònoma subvencionada" i els seus Serveis foren dotats convenientment.

Primer acord

Acord de la Comissió Provincial permanent de la Diputació de Barcelona, sessió 22 d'abril de 1930. B.O. de la Prov. de Barcelona, 11 de juliol de 1930.

"Disponer de la consignación del presupuesto de gastos del capítulo 10, artículo 10, partida 807 "para gastos del Instituto Superior de Estudios", entidad que no ha llegado a tener existencia más que en su denominación con la cual se trató de suplantar el título del "Institut d'Estudis Catalans", que es y ha sido siempre la única Institución Superior de Estudios creada y patrocinada por la Corporación provincial; y en su consecuencia, que el importe de 7.000 ptas. que resultan disponibles de dicha partida una vez reducida la parte destinada al pago del haber del portero guardián, sean libradas a favor del I.E.C. para atender a los gastos de su sostenimiento; y dirigir atenta comunicación al I.E.C. para que se sirva informar si estaría dispuesto a encargarse, y con qué condiciones, de la dirección científica y administrativa de los servicios encomendados a las Secciones siguientes del presupuesto de instrucción pública de nuestra corporación:

- a) Servicio de Investigaciones Filológicas
- b) Servicio Meteorológico
- c) Instituto Geológico y Topográfico
- d) Instituto de Fisiología
- e) Monumentos artísticos e históricos
- f) Servicio de Catalogación y Conservación de Monumentos; y además de los servicios propios de la Sección Cartográfica perteneciente al presupuesto de Obras Públicas y Servicios Provinciales."

Segon acord

Acord de la Comissió Provincial permanent de la Diputació de Barcelona, sessió 2 de juliol de 1930. B.O. de la Prov. de Barcelona, 10 d'octubre de 1930.

“Disponer que el I.E.C. tendrá por objeto la superior investigación científica, y principalmente de todos los elementos de la cultura catalana. Sólo tratándose de publicaciones de carácter periódico se podrán admitir trabajos de autores no catalanes en la lengua propia; que el I.E.C. tendrá capacidad jurídica para reformar los propios estatutos sin modificar el acuerdo anterior, aumentar o disminuir el número de sus Secciones y de sus miembros, fijar su domicilio, crear Escuelas o casas filiales en Cataluña o fuera de ella, adquirir bienes de toda clase a título oneroso o gratuito, obligarse por contrato con terceras personas públicas o privadas, y disponer de sus recursos de la manera que crea conveniente a los fines de cultura que le son propios, sin perjuicio de cumplir las condiciones tocantes al rendimiento de cuentas que le pongan las Diputaciones, Ayuntamientos y otras entidades o particulares que lo subvencionen o hagan donativos.

Disponer que se reintegre al I.E.C. el *Servicio de Investigaciones Filológicas*, como dependencia de la “Secció Filològica”, la cual cuidará oportunamente de reorganizar este Servicio; que el *Servicio Meteorológico* será organizado íntegramente por la Diputación, según su estatuto de fundación, respetando, de todas maneras, la situación creada al personal actual; confía al I.E.C. el estudio de la reorganización total del “*Institut Geològic i Topogràfic*”, disponer que el *Instituto de Fisiología* será organizado íntegramente, según su estatuto de fundación, por la Diputación, y habida cuenta que la Diputación dictatorial se incautó del capital fundacional de este Instituto de Fisiología, e incluyó, en cambio, en sus presupuestos, las cantidades necesarias para su funcionamiento, acordar que interinamente se reponga el capital fundacional, sean mantenidas en los presupuestos de la Diputación las cantidades que en la actualidad figuran, y aunque teniendo en cuenta que estas cantidades representan un total superior a lo que producía el capital de fundación y que el Instituto de Fisiología ha incrementado sus trabajos en relación con este aumento, acuerda asimismo, que, al ser reintegrado el referido capital, o bien se ampliará en aquello que sea necesario para que su producto iguale al total de las consignaciones actuales o bien estas consignaciones serán mantenidas, en cuanto sea necesario, para salvar esta diferencia.

Devolver al Institut el *Servicio de Monumentos Artísticos y Históricos* y el de *Conservación y Catalogación de Monumentos*, como dependencias de la “Secció Històrico-Arqueològica”, respetando al personal los derechos que puedan acreditar. Traspasar al Institut d'Estudis Catalans los servicios propios de la *Sección Cartográfica*, como dependencia de la Secció Històrico-Arqueològica, respetando, de todas maneras, la situación creada al personal actual; disponer que los remanentes de consignaciones que figuran en el presupuesto en partidas afectadas por los acuerdos que preceden, y que con referencia a los cuales no haya compromiso contraído especialmente por la Comisión Provincial permanente sean transferidas a la partida 807 del presupuesto vigente “Gastos del Instituto Superior de Estudios”, y que hoy debe entenderse a favor del I.E.C., satisfaciéndose dichas cantidades al indicado Institut

en concepto de subvención y formalizándose, por la Comisión Provincial permanente, la correspondiente transferencia de crédito, comunicándose los anteriores acuerdos al I.E.C. y a la intervención de la Diputación, y dándose cuenta al pleno de la próxima reunión que celebre”.

BIBLIOGRAFIA

1. Institut d'Estudis Catalans: *Dictamen acord de constitució*. Barcelona 1907.
2. Institut d'Estudis Catalans: *Creació, les noves seccions, reglament*. Barcelona 1911.
3. Alexandre Galí: *Història de les institucions i del moviment cultural a Catalunya. 1900-1936*. Llibre XVII, *Institut d'Estudis Catalans*. Fundació A. Galí, Barcelona 1986.
4. Institut d'Estudis Catalans: *Anuari 1907-1936*, 8 volums.
5. Institut d'Estudis Catalans: *Els seus primers vint-i-cint anys*. Barcelona 1935.
6. Institut d'Estudis Catalans: *Memòries del Secretari general, 1914 a 1936-37*.
7. *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, 1952.
8. *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, 1953.
9. Institut d'Estudis Catalans: *Memòria d'Activitats octubre de 1982 - desembre de 1983*, Barcelona 1984.
10. Institut d'Estudis Catalans: *Memòria d'Activitats 1984*, Barcelona 1986.
11. Mancomunitat de Catalunya: *L'Obra Realitzada*, 3 volums, Barcelona 1923.
12. *Treballs del Servei Tècnic del Paludisme, 1915-1916*. Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències.
13. Alexandre Galí: *Història de les institucions i del moviment cultural a Catalunya, 1900-1936*. Llibre IX. *Ensenyament universitari*. Fundació A. Galí, Barcelona 1983.
14. Josep M. Tura: “Algunes realitzacions de la política científica de l'Institut d'Estudis Catalans, durant la Generalitat dels anys trenta”, *Butlletí de la Societat Catalana de Ciències*, Segona època, vol I, núm. 2, pàgs. 65-73 (1977).
15. Josep M. Tura: “Las filials de ciències de l'Institut d'Estudis Catalans”, *Arxius de la Secció de Ciències*, vol. LXI, pàgs. 115-137, Barcelona 1981.
16. *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, 1908, pàgs. 19-22.